U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudkyň JUDr. Barbary Pořízkové a Mgr. Daniely Zemanové v právní věci žalobce: **M. O.**, zast. Mgr. Markem Čechovským, advokátem se sídlem Václavské nám. 21, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 4. 2011, č. j. OAM-21/ZA-06-ZA12-2009, ve věci mezinárodní ochrany, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 11. 2011, č. j. 63 Az 7/2011 - 27,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

III. Ustanovenému zástupci stěžovatele Mgr. Marku Čechovskému, advokátu se sídlem Václavské nám. 21, Praha 1, **se nepřiznává** odměna za zastupování.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě, kterým byla jako nedůvodná podle ustanovení § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 4. 2011, č. j. OAM-21/ZA-06-ZA12-2009. Tímto rozhodnutím nebyla stěžovateli podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České

republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), udělena mezinárodní ochrana.

Ve věcech mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud nejprve v souladu s ustanovením § 104a s. ř. s. zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz.), v němž vyložil neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“. Znaky tohoto pojmu jsou naplněny v případě „*rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu*“. Podle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany přípustná v následujících typových případech:

1. Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu*.
2. Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně*. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.
3. Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.
4. Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele*.

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:

a) Krajský soud ve svém rozhodnutí *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.

b) Krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva.

Nejvyšší správní soud nesdílí názor stěžovatele, že kasační stížnost je ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. přijatelná.

Stěžovatel v kasační stížnosti napadá rozsudek krajského soudu z důvodů, které podřazuje pod ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Namítá, že krajský

soud bez dalšího posouzení vyloučil soukromé osoby z množiny pronásledovatelů, aniž by posoudil faktickou možnost stěžovatele obrátit se na státní orgány ve vlasti a v tomto směru neprovedl ani žádná zjištění. Pochybil rovněž při aplikaci procesního postupu tím, že nezrušil rozhodnutí žalovaného, které posuzovalo situaci stěžovatele podle zpráv ze země původu vydaných až po jeho odchodu ze země. Rovněž se žalovaný ani krajský soud nezabývaly otázkou schopnosti a ochoty nigerijských státních orgánů zajistit stěžovateli ochranu před členy militantních skupin, dostatečně nebyla posouzena ani otázka možnosti vnitřního přesídlení. Krajský soud při posuzování podmínek pro udělení doplňkové ochrany ve smyslu ustanovení § 14a zákona o azylu nezohlednil bezpečnostní situaci v Nigérii, neprovedl „test reálného nebezpečí“ a pominul, že situaci v deltě řeky Niger lze klasifikovat jako vnitřní ozbrojený konflikt a stěžovateli v této souvislosti hrozí nebezpečí vážné újmy.

Žalovaný nepřezkoumal existenci a efektivnost ochrany v zemi původu, přičemž dle judikatury Nejvyššího správního soudu je jeho povinností shromáždit v případě pochybností veškeré dostupné důkazy, které výpověď žadatele o mezinárodní ochranu vyvracejí či zpochybňují. Soud nesprávně přebral tendenci žalovaného zatížit stěžovatele důkazním břemenem v této otázce, kdy by stěžovatel měl vyvracet možnost domoci se ochrany u státních orgánů Nigérie. Navíc doplňková ochrana, která je institutem *pro futuro*, byla posouzena na základě již neaktuálních zpráv ze země původu z října 2009.

Z uvedených důvodů stěžovatel Nejvyššímu správnímu soudu navrhl, aby napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti popřel její oprávněnost a uvedl, že jak rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany, tak i napadený rozsudek krajského soudu, byly dle jeho názoru vydány v souladu s právními předpisy. V průběhu správního řízení bylo zjištěno, že stěžovateli nehrozí v zemi původu pronásledování ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu, ani vážná újma ve smyslu § 14a téhož právního předpisu. Rovněž nebyly shledány důvody pro udělení mezinárodní ochrany podle ustanovení § 13 ani § 14 zákona o azylu. Žalovaný při své úvaze vycházel jak z výpovědí stěžovatele, tak z dostatečného množství aktuálních a věrohodných informací o zemi původu stěžovatele. Z dokazování přitom vyplynulo, že stěžovatel nevyčerpal možnosti vnitrostátní ochrany, jednání soukromých osob proto nelze státu přičítat, a to navíc v situaci, kdy žalovaný shromáždil podklady dokladující existenci účinných forem ochrany, jakož i možnosti vnitřního přesídlení v zemi původu stěžovatele.

Vzhledem k uvedeným skutečnostem žalovaný navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud nespatřuje ve skutečnostech namítaných stěžovatelem v kasační stížnosti přesah vlastních zájmů stěžovatele, a to v mezích vytyčených výše citovaným usnesením prvního senátu zdejšího soudu.

Úvodem považuje Nejvyšší správní soud za vhodné předeslat, že žaloba podaná stěžovatelem proti rozhodnutí žalovaného ke krajskému soudu je na samé hranici projednatelnosti. Obsah žaloby přitom vymezuje rámec soudního přezkumu, jsou-li tedy jako v nyní projednávané věci žalobní tvrzení koncipována zcela obecně a bez dalších konkrétních tvrzení vztahujících se přímo k osobě žalobce, nezbývá krajskému soudu, než se s nimi s přiměřenou mírou obecnosti rovněž vypořádat.

Dle ustálené judikatury zdejšího soudu je poskytnutí azylu zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území České republiky, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. Azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pociťuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem. Zákon o azylu umožňuje udělení mezinárodní ochrany pouze ve výjimečných případech, kdy je žadatel ve své zemi původu pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, či má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů.

Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu možného porušení práv. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2004, č. j. 5 Azs 170/2004 - 72).

Stěžovatel v řízení o udělení mezinárodní ochrany uvedl, že mu jako bývalému členu ozbrojenecké skupiny MEND (The Movement for the Emancipation of the Niger Delta) hrozí pronásledování ze strany osob příslušejících k tomuto hnutí. V kasační stížnosti v této souvislosti namítá nesprávné posouzení otázky soukromých osob jako původců pronásledování či vážné hrozby ze strany krajského soudu.

Za pronásledování nebo odůvodněný strach z něho, jako důvod pro poskytnutí mezinárodní ochrany, lze podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu považovat jen takovou situaci, kdy by ze strany orgánů státní moci docházelo k systematickému odmítání poskytnutí ochrany jednotlivcům před výhrůžkami či činy soukromých osob (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu

ze dne 2. 3. 2005, č. j. 4 Azs 271/2004 - 58, publikovaný pod č. 1347/2007 Sb. NSS). Pronásledováním ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu by v takovém případě byl pouze stav, kdy by ohrožení života či svobody bylo přičitatelné státní moci, která by byla jeho původcem či jej podporovala nebo tolerovala, případně by nebyla schopna proti němu zakročit (srov. rozsudek Nevyššího správního soudu ze dne 5. 5. 2004, č. j. 2 Azs 15/2004 - 72, nebo ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005 - 54).

Kasační soud přitom ověřil, že se krajský soud s touto otázkou vypořádal přesně v intencích shora uvedené judikatury, podrobně odkázal na kroky nigerijské vlády vedené s cílem vyřešit násilí v oblasti delty Nigeru. Ze zpráv ze země původu, které jsou založeny ve správním spise a týkají se politické a sociální situace v Nigérii, neplyne, že by státní moc byla k řešení těchto problémů apatická a nesnažila se podnikat opatření s cílem stabilizovat bezpečnostní situaci v deltě Nigeru a zakročit proti skupinám osob, kterými se cítí být stěžovatel ohrožen. Navíc obavy stěžovatele, z nichž dovozuje oprávněnost své žádosti o udělení mezinárodní ochrany, se nezakládají na žádném konkrétním jednání osob, kterým by měl být stěžovatel ohrožen.

Nejvyšší správní soud se rovněž neztotožňuje s tvrzením stěžovatele, že žalovaný neshromáždil dostatek aktuálních podkladů o bezpečnostní situaci v Nigérii, o kterou stěžovatel opírá své důvody pro udělení mezinárodní ochrany. V souzené věci Nejvyšší správní soud ověřil, že žalovaný shromáždil celou řadu listinných důkazů týkajících se předmětné situace, nechal je přeložit a ve svém rozhodnutí vycházel i z materiálů předložených stěžovatelem. Z porovnání obsahu těchto materiálů s výpověďmi stěžovatele jsou však zřejmé nesrovnalosti ve výpovědích stěžovatele.

Kasační soud se proto ztotožňuje se závěrem krajského soudu, že tvrzení stěžovatele nejsou věrohodná. Stěžovatel tvrdil, že byl vysoce postaveným členem skupiny MEND a měl na starosti logistiku a „public relations“. Rovněž uvedl, že se z titulu své vysoké funkce v MEND zúčastnil jednání mezi znepřátelenými frakcemi tohoto hnutí a kterým následně psal výhrůžné dopisy. Na dotaz žalovaného však nebyl schopen uvést název ani jedné z těchto frakcí, nesprávné údaje uváděl rovněž o představitelích hnutí MEND a FNDIC, které zaměňoval. K nevěrohodnosti stěžovatele rovněž přispívá fakt, že z Nigérie vycestoval do České republiky zcela volně na základě schengenského víza, které mu bylo uděleno do nově vystaveného cestovního dokladu. Tento mu byl vydán rok před odletem úřady ve městě Port Hartcourt, které však označuje jako již tehdy pro něj nebezpečné. Do České republiky přicestoval stěžovatel za obchodním účelem na základě pozvání společnosti ZVVZ a.s. (viz č. l. 64 a násl. správního spisu), dokonce podnikal z České republiky i obchodní cesty do Německa a Rakouska. O udělení mezinárodní ochrany požádal stěžovatel až poté, co mu bylo uděleno podle ustanovení § 119 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců správní vyhoštění.

Otázka věrohodnosti žadatele o mezinárodní ochranu je přitom klíčovým bodem celého procesu rozhodování o udělení mezinárodní ochrany a ovlivňuje celý další postup věci, jakož i její výsledek. Je to sám žadatel, kdo je primárním zdrojem informací podstatných pro udělení mezinárodní ochrany. Z obsahu žádosti o udělení mezinárodní ochrany se v následujících fázích řízení o udělení mezinárodní ochrany vychází. Žadatele tak stíhá břemeno tvrzení, které je dále doplněno i důkazním břemenem, které je však již rozloženo mezi žadatele a správní orgán. Ten je taktéž povinen k důvodům uvedeným v žádosti o mezinárodní ochranu zajistit maximální možné množství důkazů. Dle konstantní judikatury zjišťuje správní orgán skutečný stav věci pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu řízení o mezinárodní ochraně uvedl (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 22/2003 - 41).

Stěžovatel na podporu svých tvrzení žádný věrohodný důkaz nepředložil a spolu s tím, jakými dalšími nedostatky se vyznačují jeho tvrzení (např. neznalost názvů ani jedné skupiny, se kterou měl jednat nebo jí vyhrožovat), se zdejší soud ztotožňuje s názorem jak žalovaného, tak i krajského soudu, že výpovědi, které stěžovatel předestřel, nejsou zcela věrohodné. Důvody, které stěžovatel uvádí, tak ani nemohou být v uvedených souvislostech z hlediska ustanovení § 12 zákona o azylu relevantní.

K možnosti vnitřního přesídlení, kterou jako možnost řešení stěžovatelova problému uvedl jak žalovaný, tak i krajský soud, Nejvyšší správní soud uvádí, že stěžovatel je muž, svobodný, bezdětný a ze žádných dostupných tvrzení nevyplývá, že by pro něj možnost vnitřního přesídlení nepřicházela v úvahu, k tomu podrobněji odkazuje kasační soud na rozsudek ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007 - 93, publikovaný ve sbírce rozhodnutí NSS pod č. 1551/2008. Vzhledem ke skutečnosti, že veškeré stěžovatelovy problémy jsou spojeny pouze s oblastí kolem delty Nigeru, nebrání dle zdejšího soudu stěžovateli nic v tom, aby přesídlil do jiné části země, případně se usadil v jedné z obrovských aglomerací, například v Lagosu, kde již dříve bez problémů žil. Jak uvedl ve svém rozhodnutí žalovaný, stěžovatel má navíc možnost volně se usadit v jedné z 15 zemí Ekonomického společenství států západní Afriky (ECOWAS).

Účelem mezinárodní ochrany není poskytnout žadateli ochranu před jakýmkoliv negativním jevem ve vztahu k němu v zemi jeho původu, v tomto případě řešit bezpečnostní situaci v deltě řeky Niger za situace, kdy má stěžovatel jiné, shora uvedené, možnosti, jak nepříznivou osobní situaci, kterou se cítí být ohrožen, řešit (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2005, č. j. 5 Azs 125/2005 - 46).

Dle ustanovení § 14a zákona o azylu se žadateli, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, udělí doplňková ochrana, existují-li v jeho případě důvodné

obavy, že by mu po návratu do státu, jehož je občanem, hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem. Jaké situace jsou podle zákona považovány za vážnou újmu, stanoví taxativní výčet v § 14a odst. 2 zákona o azylu. S ohledem na shora uvedené se však Nejvyšší správní soud nedomnívá, že by stěžovateli nebezpečí vážné újmy v případě návratu do země původu skutečně hrozilo.

Zdejší soud ověřil, že se žalovaný otázkou udělení doplňkové ochrany dle ustanovení § 14a zákona o azylu dostatečně zabýval, v dostatečném rozsahu zjistil skutkový stav věci a opatřil si důkazy. Zprávy ze země původu obsažené ve správním spise považuje Nejvyšší správní soud na rozdíl od stěžovatele za aktuální, neboť jsou veskrze z roku 2010, zpráva týkající se možnosti léčby sarkoidózy, kterou stěžovatel trpí a která byla rovněž žalovaným prověřována, je dokonce z roku 2011. Listinné důkazy, které stěžovatel v průběhu správního řízení předložil a které byly žalovaným přeloženy, obsahují obdobné informace, jako zprávy ze země původu shromážděné žalovaným. Nejvyšší správní soud k uvedenému dodává, že dle konstantní judikatury zjišťuje správní orgán skutečný stav věci pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu řízení o mezinárodní ochraně uvedl (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 22/2003 - 41). Se stěžovatelem byl pohovor veden za účasti tlumočníka z anglického jazyka, k protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany neměl žádné připomínky ani nežádal jeho doplnění. Rozhodnutí správního orgánu je velmi podrobně odůvodněno a zabývá se všemi stěžovatelem tvrzenými skutečnostmi i ve vztahu k otázce udělení doplňkové ochrany.

Nejvyšší správní soud současně vyhodnotil, že v případě napadeného rozsudku nebylo shledáno žádné zásadní pochybení ze strany krajského soudu, který se svým postupem neodchyluje od výše uvedené konstantní judikatury. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádného důvodu pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. shledal nepřijatelnou a odmítl ji.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s., dle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

Podle § 35 odst. 8 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., zástupci stěžovatele, který mu byl soudem ustanoven k ochraně jeho práv, hradí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Ustanovený zástupce stěžovatele Mgr. Marek Čechovský, advokát se sídlem Václavské nám. 21, Praha 1, Nejvyššímu správnímu soudu přes výzvu nevyčíslil odměnu za zastupování. Ze spisového materiálu kasační

soud nezjistil provedení žádného úkonu právní služby ve smyslu ustanovení § 11 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), a proto rozhodl, že ustanovenému zástupci stěžovatele se odměna za zastupování nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. května 2012

JUDr. Radan Malík
předseda senátu